

"אל תפספס חבר"

פעולה בנושא חברות עם ילדים ונוער עם מוגבלות

שכבות ז-ט

כתיבה: רקפת הימן זהבי

מטרת על:

העלאת המודעות לילדים עם מוגבלות בחברה וקידום יחסי חברות בין ילדים ללא מוגבלות לילדים עם מוגבלות

מטרות:

1. החניך יעמיק את ההבנה של המושג חברות ויכיר במשמעות האישית שהוא נותן לחברות.
2. החניך יכיר בכך שבכל אדם נקודות חוזק וכי ניתן למצוא דמיון ושותפות בין אנשים רבים.
3. החניך יבין כי קיימת אפשרות לחברות אמיתית בינו לבין ילדים השונים ממנו, ביניהם ילדים עם מוגבלות.

רציונל:

הפעולה החינוכית המצורפת נועדה ללוות את הקמפיין השיווקי 'אל תפספס חבר'. במהלך הפעולה ידונו החניכים במושג החברות ויבינו מה משמעות חברות בעיניהם. החניכים ייחשפו לנקודות החוזק של כל חניך בקבוצה בהקשר למושג החברות ויתנסו במציאת דמיון ביניהם ובין ילדים השונים מהם. מתוך כך יבינו את האפשרות ליחסי חברות מסוגים שונים, גם עם ילדים עם מוגבלות.

משך הפעולה:

שעה וחצי

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052- 4213385

מדינת ישראל
משרד החינוך

משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

המוסד לבטוח לאומי

מהלך הפעולה:

הפעלת פתיחה (10 דקות):

(1) הקרנת סרטון - קטע מהסדרה 'חברים'. נמצא בקישור הבא:

https://www.youtube.com/watch?v=Kf90-6_DOHK

(2) משחקי פתיחה

1. "הרוח נושבת חברים" - מושיבים את הקבוצה במעגל על כסאות ובחרים מתנדב שעומד במרכז המעגל. מוציאים את אחד הכיסאות. המדריך אומר בכל פעם משפט. מי שמסכים עם המשפט צריך להחליף מקום עם אחד החברים למעגל. החניך שעומד במרכז המעגל צריך לתפוס את אחד המקומות בזמן שהחברים מחליפים מקומות. מי שנותר ללא כסא נשאר לעמוד במרכז המעגל.
2. "שורת כל האמת" - מעמידים את החניכים בשורה, מבקשים מהם לעצום עיניים. המדריך אומר בכל פעם משפט. מי שמסכים עם המשפט צועד קדימה צעד אחד. מי שלא מסכים נשאר במקום/חוזר צעד אחורה (בלי לראות מה החברים חושבים). בתום המשחק יפתחו החניכים את העיניים ויראו עד לאן הגיעו.

המשפטים:

- 👉 כל אחד צריך שיהיו לו חברים
- 👉 חברה טובה אחד זה מספיק בשביל להיות שמח
- 👉 אפשר להיות חבר רק של אנשים שיש לך תחומי עניין משותפים איתם
- 👉 אני חבר של מי שמתנהג בצורה דומה לי
- 👉 יש לי חברה שמאד שונה ממני
- 👉 הדבר הכי חשוב בחברות זה שיהיה כיף
- 👉 חברה חייבה לדעת לשמור את הסודות שלי
- 👉 הייתי רוצה שיהיו לי עוד חברים
- 👉 חברות דורשת הרבה זמן
- 👉 יש לי חברה עם מוגבלות פיזית
- 👉 מי שמרכל עליך מאחורי הגב הוא לא חבר אמיתי
- 👉 חבר צריך להיות נאמן לך ותמיד להזמין אותך למפגשים חברתיים

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052-4213385

- חברה זה מישהי שמשפת אותי בכל מה שקורה לה
- הייתי רוצה להכיר עוד ילדים
- הייתי רוצה שעוד ילדים יכירו אותי ואת מי שאני
- אפשר להוסיף עוד משפטים שקשורים לחברות

בתום הפעלת הפתיחה הציגו את נושא הפעולה: חברות

”דואר ישראל - פעילות מעטפות” (20 דקות)

מושיבים את החניכים במעגל. הסבירו לחניכים את המשימות, משימה אחר משימה.

- חלקו לכל חניך מעטפה גדולה ובקשו מהם לכתוב עליה את שמם ולשים את המעטפה לפנייהם.
- חלקו לכל חניך את דף ”מה יש בי שאני יכול לתת לאחרים”. בקשו מהחניכים לכתוב את הדברים הטובים שבהם ולהכניס למעטפה של עצמם.
- חלקו לכל חניך את דף ”הדברים הטובים שבך...” - בקשו מהחניכים לבחור חבר מהקבוצה ולכתוב מה הדברים הטובים שיש בו. לאחר מכן בקשו מהחניכים להכניס את הפתק למעטפה של החבר.
- חלקו לכל חניך דף ריק - בקשו מהחניכים לבחור חבר נוסף מהקבוצה ולכתוב לו מה הם אוהבים בחברות איתו, מה עושה את החברות שלהם לטובה. בקשו מהחניכים להכניס את הפתק למעטפה של החבר.
- אפשרות - הניחו במרכז המעגל דפים ריקים, אפשרו לחניכים לכתוב אחד לשני דברים שקשורים לחברות ביניהם באופן חופשי. החניכים יכניסו את הפתקים למעטפות אחד של השני. הסבירו שהדברים צריכים להיכתב ברוח חיובית (אתם, המדריכים, שימו לב שאין מישהו שלא כותבים לו כלום).

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052- 4213385

מדינת ישראל
משרד החינוך

משרד הרוחה
והשירותים החברתיים

המוסד לבטוח לאומי

בתום הפעילות בקשו מהחניכים להוציא את הפתקים ולקרא את הדברים שכתבו להם ושהם כתבו על עצמם.

עזרים: מעטפות, דפים ריקים, דפי "מה יש ביי", דפי "הדברים הטובים שבך", טושים

שיחה בנושא חברות (5 דקות):

אפשרו לחניכים לשתף את החברים שלהם בדברים שכתבו להם ונהלו שיחה בעקבות הפעילות.

שאלו את החניכים:

- ✋ מישהו רוצה לחלוק את מה שכתבו לו? משהו רוצה להקריא?
 - ✋ האם הופתעתם מחלק מהדברים שכתבו לכם?
 - ✋ מה למדתם אחד על השני?
 - ✋ איך הרגשתם כשקראתם את מה שחשבו עליכם?
 - ✋ מה אנחנו יכולים ללמוד אחד על השני מהפעילות הזאת?
 - ✋ מה אנחנו יכולים ללמוד על חברות מהפעילות הזאת?
 - ✋ מה הדברים שחשובים לנו בחברות? מהי חברות טובה בעבורכם? מיהו חבר טוב?
 - ✋ מה החשיבות של חברות? למה אנחנו צריכים חברים? האם כל אחד צריך חברים?
 - ✋ מה מאפיין את החברים שלכם? האם אלה אנשים שדומים לכם בכל? האם יש דברים שאתם שונים?
- איך אתם מתמודדים עם השוני ביניכם?

דברו עם החניכים על כך שלכול אדם יש דברים שהוא טוב בו ושהוא חזק בו. לכל אדם יש מה להציע ולתרום לחברות ולקשר עם אדם אחר. אנשים שונים יכולים להתחבר לאור נקודות החוזק שלהם, תחומי העניין המשותפים שלהם, הדברים שהם יכולים לעשות יחד ודברים שחשובים לשניהם.

ידרוש חבר' - מחפשים חבר חדש (30 דקות)

א. השמעת שיר: "דרוש חבר"/דניאל סלומון. נמצא בקישור הבא:

<https://www.youtube.com/watch?v=iWE8hqWvJA>

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052-4213385

מדינת ישראל
משרד החינוך

משרד הרוחה
והשירותים החברתיים

המוסד לבטוח לאומי

הסבירו לחניכים כי עליהם למצוא חבר חדש עד סוף הפעולה. לשם כך יצטרכו להכיר 5-7 דמויות ולבחור דמות של חבר חדש מתוכן.

ב. חלקו את החניכים לזוגות/שלשות. הסבירו לחניכים כי כל זוג יקבל דמות של נער/נערה והם צריכים 'לשווק' אותם כ'חבר האידיאל' לחברי הקבוצה. (תמונות של נערים/נערות מצורפות בקובץ 'עזרים לפעולה' - ניתן לבחור תמונות אחרות מהאינטרנט).

ג. הזוגות צריכים על פי התמונה ליצור את דמות הילד: איך קוראים לו, מה הוא אוהב, איפה הוא גר, מה תחומי העניין שלו, במה הוא טוב, מה הוא אוהב לאכול, מה הוא עושה עם חברים שלו, איך נראה הבית שלו וכל מידע אחר שהחניכים יחשבו שחשוב לשם בחירת הילד כחבר חדש. החניכים יציגו את החבר באמצעות שיר, כרזה, הסבר או בכל דרך יצירתית אחרת שיבחרו.

ד. בחירת החבר החדש. לאחר שהקבוצות יציגו את החברים, תתבצע הצבעה. כל חניך יבחר את אחד מהחברים החדשים שהוצגו. הדמות שתקבל הכי הרבה קולות היא החבר הנבחר.

עזרים: אמצעי השמעה למוסיקה (אפשר באמצעות הטלפון), תמונות בני נוער מודפסות, פלקטים ריקים, לורדים, טושים.

"חבר עם מוגבלות" (5 דקות)

כל זוג מקבל פרט מידע חדש על החבר שהם שיווקו. כל פרט מידע ייצג נקודת שוני או מוגבלות בין ילדים. (באפשרותכם לתת את פרטי המידע על כרטיסיות כתובות או להקריא לחניכים)

הפרטים על הילדים:

- קוראים לי יאיר, אני בן 13, אני גר ברחובות, יש לי 6 אחים ואחיות ואני גר בחדר עם עוד 2 אחים. יש לי חובבות שחיה. אני שואע רק באופן אחת בצורה חלקית מאד, בעיקר חבין כמאדברים איתי פנים חול פנים כי אני קורא שפתיים.
- קוראים לי יעל, אני גרה בניין קומות בקומה האחרונה. יש לי חרפסת ענקית ורואים חמנה את היס. אני מאד אוהבת לאכול, בעיקר ממתקים, אבל יש לי אטרפיה חריפה לחלב וכיזים. אני לא יכולה שיאכלו לידי מאכלים עם חלב כי אם נושעים כי אני יכולה חיד לקבל פריחה וקוצר נשימה.
- קוראים לי אלון, אני גר בקיבוץ בערבה, אני אוהב מאד חיות וטבע. יש לי בעיית תקשורת ואני לא מצליח לדבר באופן שוטף. אם מסבירים לי לאט וכחה פעמים אני חבין מה אומרים לי אבל הדיבור שלי הוא איטי ולא סדיר.

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052-4213385

מדינת ישראל
משרד החינוך

משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

המוסד לבטוח לאומי

(4) אני בן. אני צר בדירה בעיר רחל, יש לי שכנים יהודים ויש ערבים. יש לי אח תאום, אנחנו עושים הכל ביחד. באלל תקלה בלידה שלי, נולדתי עם שיתוק בפלג הגוף התחתון שלי. אני יושב על כסא גלגלים מאז שאני זוכר את עצמי. אני מאד אוהב ספורט ואפילו מחק כדורסל בקבוצה של ילדים נכים.

(5) אני נוי, אני צרה בתל אביב. מאד אוהבת לקרא ספרים ולשמוע מוסיקה. אתם לא רואים עלי אבל יש לי בעיה, אני לא רואה. אני עיוורת. העיניים שלי נראות תקינות ולכן אנשים לא יודעים. אני קוראת הרבה ספרים בכתב ברייל, ההורים שלי מצאו ספריה יש בה המון ספרים שחתימים לי.

(6) אני עידו, אני צר ברחת האון. יש לי תסמונת סנקראט אספרר, זה אומר שאני לא תמיד חבין זה אני אומר לעשות ואיך להתנהג. אני מאד אוהב להיות עם חברים ולעזור להם בשיעורים בחשבון, אבל לפעמים הם נעלבים ממני באלל דברים שאני אומר ואני לא חבין למה.

(7) שלום אני עינב, אני בן 14 ואני צר בחושה, אני אוהב לעזור לאבא שלי בחקלאות, לקטוף ולארוב. באלל תאונת דרכים שבערתי בגיל 4, יש לי בעיה בראש. אני לא זוכר דברים בצורה טובה. באלל התאונה יש לי גם בעיה בדיבור, אני מחמט. לפעמים לוקח לי כמה דקות עד שאני משלים משפט שלי.

(8) שלום אני נעה, אני בת 12 וממש אוהבת לקנות בגדים ויש לרקוד. אני צרה קרוב לקניון ומבלה עם המון. נולדתי עם תסמונת סנקראט 'תסמונת דאון', אני אוהבת לשחק בכוות ולראות תוכניות של ילדים בטלוויזיה.

(9) שלום אני חיכל, אני בת 15. אני מאד אוהבת ילדים קטנים, אני עושה הרבה בייביסיטר. יש לי אחלה שקוראים לה סוכרת. זה אומר שהגוף שלי לא מייצר אינסולין בצורה תקינה, וזה גורם לשיבושים בגוף שלי. אני צריכה לשמור על רמת סוכר מסוימת ובאלל זה אני הולכת עם מכשיר שמציק לי אינסולין. אני צריכה לשמור על עצמי ולא תמיד אני יכולה לאכול את מה שכולם אוכלים. לפעמים אני צריכה לנח באמצע היום.

אחרי שכל זוג מקריא את הפרט החדש על הילד שהוא שיווק, נערכת הצבעה נוספת של בחירת החבר. החבר שקיבל את מירב הקולות מנצח.

עזרים: כרטיסיות מידע-פרטים חדשים.

לאחר הבחירה, נהלו שיחה עם החניכים:

- האם ההחלטה שלכם השתנתה בעקבות המידע החדש? למה?
- מה הרגשתם כשמעתם את הפרטים על הילדים?
- האם הפרטים משפיעים על התכונות האחרות של אותו האדם?
- מה חשבתם ששמעתם את הפרטים על הילדים?

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052-4213385

- האם אתם מכירים ילדים עם שונות כזו?
- באיזה אופן המידע השפיע עליכם? למה ההחלטה שלכם השתנתה?
- האם יש בכם חשש? מהו?

הזכירו לחניכים את החלק הראשון של הפעולה, ואת עניין של נקודות החוזק שיש בכל אדם, גם בהם ובחברים שבחרו. הסבירו כי אם מתמקדים במה שיש, בדברים החזקים והטובים, ניתן להתגבר על השונות ועל המוגבלות. לכל אדם יש דברים שהוא פחות טוב בהם או שמעכבים אותו. בכל זאת ניתן למצוא דמיון ומשותף בין חברים, ורב הדומה והמשותף על השונה.

דברו עם החניכים על החששות הטבעיים שיש לנו ממה שהו לא מוכר, שונה או לא ידוע מאיתנו, ועל החשיבות של לשמור על ראש פתוח. הדגישו כי צריך לזכור שלכל אדם יש דברים טובים ולהתמקד בטוב שבאדם.

”אל תפספס חבר” (10 דקות)

בתום השיחה, הקרינו לחניכים 1-2 מהסרטונים ”אל תפספס חבר”.

לאחר הסרטונים שאלו:

- מה רצינו להעביר לכם בפעולה? מה היה המסר של הפעולה?

הדגישו בפני החניכים את המסר של הפעולה - לכולנו יש נקודות חוזק ולכולנו יש קשיים ומגבלות. אם נתמקד בנקודות החוזק והדמיון נגלה כי אנחנו יכולים להיות חברים של עוד הרבה אנשים מעבר למעגל הקרוב שלנו. קיימת אפשרות לחברות אמיתית בין ילדים השונים אחד מהשני, ביניהם ילדים עם מוגבלות.

לסיכום, חלקו לחניכים שמיניות בריסטול ובקשו מהם לכתוב על הבריסטול יאל תפספס חבר!

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052-4213385

הסבירו לחניכים כי כחלק מהמסר הכולל של תנועות הנוער "אל תפספס חבר", אנו מבצעים עוד מספר דברים:

1. מצטלמים עם חבר שכמעט פספסנו / חבר שלא היינו רוצים לפספס
2. מעלים לאינסטגרם את התמונה ומתייגים אותה ב#אלתפספסחבר. מומלץ שיהיו בתמונה סממנים מזהים של התנועה.

(התמונות הטובות ביותר יזכו בפרסים מתנת ערוץ הילדים)

עזרים: אמצעי הקרנה, שמיניות בריסטול, טושים, מצלמות בסלולרים

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052- 4213385